

Tíz év, amely átrajzolta a nyomdaipart

MI TÖRTÉNT A HAZAI SZAKMA SZEREPLŐIVEL 2016 ÉS 2026 KÖZÖTT?

Amikor 2016-ban hatvanéves lett a Magyar Grafika, a nyomdaipar már javában alkalmazkodott a digitális világ teremtet-e új helyeztetéhez. Sok területen csökkentek a példányszámok, nőtt a rövidebb szériák és a gyorsabb kiszolgálás jelentősége, miközben a csomagolás egyre nagyobb teret nyert. A következő tíz év azonban az akkor sejtheténél is nagyobb változást hozott. Világjárvány, papír- és alapanyaghiány, energiaár-emelkedés, munkaerőgondok, digitalizáció és automatizálás követték egymást, közben pedig maga a szakma vállalati térképe is alaposan átrajzolódott.

A változás irányát jól mutatja a Nyomda- és Papíripari Szövetség megbízásából készült GKI-elemzés. Becslése szerint 2015-ben a nyomdaipari kereslet 50–55 százalékát még a kiadványok, 35–40 százalékát a csomagolás adta; 2025-re a csomagoláshoz kapcsolódó nyomtatás súlya 60–70 százalékra nőhetett, miközben a kiadványoké 15–25 százalékra mérséklődött. 2010 és 2024 között a nyomdaipari cégek száma valamivel kevesebb mint a felére csökkent, miközben a közép-vállalkozások árbevétele 29, a nagyvállalatoké 43 százalékkal nőtt. A hazai nyomdaipar tehát nem egyszerűen kisebb lett: koncentráltabb, specializáltabb, és egyre inkább a csomagolás, az export és a nagyobb hozzáadott értékű termékek felé fordult.

EGYRE FONTOSABB LETT A KÜLPIAC

Az export szerepe látványosan erősödött. Áránya 2015-ben valamivel 21 százalék fölött volt, 2022 és 2024 között már 34–36 százalék körül stabilizálódott. Miközben a belföldi értékesítés volumene 2010 és 2024 között 28 százalékkal csökkent, a külpiazi értékesítés több mint megháromszorozódott. A GKI szerint az export az iparág fejlődésének egyik motorjává vált.

VÁLSÁGOK EGYMÁS UTÁN

A tíz év korántsem jelentett egyenletes fejlődést. A 2017–2019 közötti bővülést 2020-ban a világjárvány szakította meg. A reklám-, rendezvény- és egyes kiadványipari munkák hirtelen visszaestek, miközben a csomagolás jóval ellenállóbbnak bizonyult. A járványt papír- és alapanyaghiány, logisztikai zavarok, majd energiaár-emelkedés és infláció követte.

Az ágazat egésze ennek ellenére pénzügyileg viszonylag jól vészelte át az időszakot. A GKI szerint 2024-ben a nyomdaipar nettó árbevétele 202 milliárd forint volt, az adózott eredmény és a nettó árbevétel aránya pedig a 2016–2020 közötti 5–6 százalékról ekkorra 12 százalékra emelkedett. Ez nem jelenti azt, hogy minden vállalkozás jól teljesített, de jól mutatja, hogy az ágazat története nem írható le egyszerű hanyatlásként.

A DIGITALIZÁCIÓTÓL AZ AUTOMATIZÁLÁSIG

2016-ban még sok szó esett a digitális nyomtatásról, a web-to-printről és az ipar 4.0 lehetőségeiről. Tíz évvel később már inkább az mozgatta az iparágat, hogyan lehet minél kevesebb kézi beavatkozással, rövidebb átfutási idővel kisebb szériákat is gazdaságosan előállítani.

A prepress, a nyomtatás, a minőség-ellenőrzés, az anyagmozgatás és a kötészet egyre szorosabban kapcsolódik össze. Robotok, automata anyagmozgatás, kamerás ellenőrzés és adatvezérelt rendszerek jelentek meg, miközben egyre több helyen működik egymás mellett ofset-, flexó- és digitális technológia. Az automatizálást a technológiai fejlődés mellett a munkaerőhiány és a szakember-utánpótlás nehézsége is ösztönzi.

A FENNTARTHATÓSÁGTÓL A MEGFELELÉSIG

Tíz éve a környezettudatos nyomdai működésről elsősorban FSC- és PEFC-tanúsított papírok,

energiahatékonyság, hulladékcsökkentés és kevésbé környezetterhelő technológiák kapcsán beszéltünk. Ezek ma is fontosak, de a fenntarthatóság időközben egyre inkább jogszabályi és piaci megfelelési kérdéssé vált.

A 2023-ban bevezetett EPR-rendszer a termékek életciklusának végén keletkező hulladék kezelésének költségét a gyártóhoz vagy az első beföldi forgalomba hozóhoz kapcsolja. A DRS az italcsomagolásoknál tovább növelte a pontos jelölés és azonosíthatóság jelentőségét.

2026. augusztus 12-étől alkalmazandó az uniós csomagolási és csomagolási hulladékról szóló rendelet, a PPWR is. A csomagolás mennyiségének csökkentése, az újrahasználat, az újrafeldolgozott anyagtartalom és mindenekelőtt az újrahasznosíthatóság egyre közvetlenebbül határozza meg a csomagolások tervezését és gyártását.

A papíralapú termékek ellátási láncát az EUDR is érinti, amely a fa és az abból származó termékek eredetének és ellátási láncának igazolhatóságát helyezi előtérbe.

A fenntarthatóság ezzel egy évtized alatt a „jó, ha van” versenylőnyből egyre inkább piaci belépési feltétellé vált.

A számoknál azonban talán többet mond az elmúlt évtizedről, ha megnézzük, mi történt azokkal a cégekkel, amelyeket 2016-ban ismerünk.

A PAPIRKERESKEDŐK MÁR RÉGEN NEM CSAK PAPIRRAL KERESKEDNEK

A papírpiac változása szinte leképezi a nyomdaiparét. A grafikai papírok stagnáló vagy csökkenő kereslete mellett a nagykereskedők új üzletágakat építettek, akvizíciókat hajtottak végre, és egyre inkább komplex alapanyag- és technológiai szolgáltatókká váltak.

Az *Antalis* története talán a leglátványosabb. 2020-ban a társaság többségi tulajdona a japán Kokusai Pulp & Paper csoporthoz került, 2024-ben megállapodott a Xerox EMEA papírüzletágának jelentős részének megszerzéséről, 2025-ben pedig a Magyarországon is jelen lévő Fortuna Digital Group megvásárlásáról.

Hasonló irányba mozdult az *IGEPA*. A magyar vállalat 2021-ben száz százalékban a német IGEPA Grouphoz került, miközben a papírok és csomagolóanyagok mellett egyre szélesebb gép-, Viscom- és szervizportfóliót épített ki.

A *Papyrus Hungária* 2021-ben vásárolta meg a Trend-Papír higiéniai üzletágát, az *Europapier* pedig 2026-ban a Higi-Sop Kft. üzletének átvételével erősítette higiéniai és étel-miszer-csomagolási tevékenységét.

A háttérben maguk a papírgyártók is átalakították kapacitásaikat. A UPM, a Stora Enso és más európai gyártók jelentős grafikaipapírkapacitásokat vontak ki vagy értékesítettek, miközben a csomagolási és más növekedési területek felé fordultak. A 2021–2022-es papírhiány így már egy hosszabb szerkezeti folyamat közepén érte az ágazatot.

NEVEK, AMELYEK ELTŰNTEK A TÉRKÉPRŐL

Ha fellapozzuk a Magyar Grafika 60. évfolyamának és az azt követő időszaknak a számain, több olyan vállalattal találkozunk, amely ma már nincs jelen a szakmai térképen.

A *mondAt Kft.* 2016-ban még külön bemutatkozó cikket kapott a lapban, mint több mint húszéves, folyamatosan fejlődő váci könyvgyártó; ma felszámolás alatt áll. A *Raszter Nyomda* 2017-ben nemcsak szerepelt a Magyar Grafikában, hanem maga nyomtatta a lapot – ma ugyancsak felszámolás alatt áll.

Az *Avaloni Nyomda* felszámolással megszűnt, 2017-ben pedig bezárt a nagy múltú veszprémi *Pannonprint* is.

A napilap- és periodikagyártás kapacitásai szintén koncentráltak. A *Mediaworks* 2022-ben bezárta veszprémi és debreceni nyomdáját, egy évvel később pedig a *Ringier Hungary* kecskeméti nyomdai tevékenysége szűnt meg; a munkák más gyártóhelyekre kerültek. Napjainkban a napilapkiadás drasztikus csökkentése okoz bizonytalanságot.

2025 nyarán leállt az *Elanders* zalalövői nyomdaüzeme is, annak ellenére, hogy az előző években jelentős technológiai és infrastrukturális fejlesztések történtek a telephelyen. Ugyanebben az évben jelentették be a több mint öt évtizedes múltra visszatekintő *Dabasi Nyomda* bezárását.

2026-ban a *Mondi Szada* termelése is megszűnik: a csoport döntése szerint a közel háromszáz főt foglalkoztató üzem szeptemberben áll le.

A felsorolás önmagában komor képet adna. Csakhogy ugyanebben a tíz évben máshol jelentős új kapacitások épültek.

AKIK KÖZBEN FEJLESZTETTEK ÉS ÚJ PIACOKAT TALÁLTAK

A *Keskeny Nyomda* az elmúlt évtizedben egyre erősebben fordult a prémium- és luxuscsoomagolások, a rigidbox-gyártás és az export felé. Saját közlése szerint olyan nemzetközi márkáknak is szállított, mint a Louis Vuitton, a Tom Ford vagy a Gucci.

A *Pátria Nyomda* 2024-ben milliárdos nagyságrendű fejlesztéssel új B1-es ofszetkapacitást és Magyarország első Konica Minolta Accurio-Jet KM-1e HDB2 UV inkjet nyomógépét állította üzembe, miközben jelentős fejlesztéseket hajtott végre flexó területen is.

A *Prime Rate* szinte végigfejlesztette az évtizedet: új gödöllői telephely, ofszet-, digitális és kötészeti beruházások, HP inkjet- és Hunkeler-rendszer, majd a Stanctechnik többségi tulajdonának megszerzése követte egymást.

A *Pauker* az íves ofszetben és a postpress területén fejlesztett következetesen, az *ANY Biztonsági Nyomda* pedig új üzemsarnokkal és folyamatos technológiai beruházásokkal támogatta exportjának növekedését.

A kecskeméti *STI Petőfi Nyomda* több lépcsőben fejlesztette nyomtatási és feldolgozási kapacitását, tovább erősítve pozícióját a kartoncsoomagolás, az FMCG- és a gyógyszeripari termékek piacán.

A *Marzek Kner Packaging* új flexibilis csomagolóanyag-gyártó kapacitást épített, 2026-ban pedig újabb, 5,5 milliárd forintos fejlesztési programot adott át. A társaság termelésének több mint fele exportra kerül.

A *Gyomai Kner Nyomda* a hagyományos könyvgyártás mellett digitális üzemet épített ki, amely már az akár egypéldányos könyvgyártást is gazdaságossá teszi.

A *Sz. Variáns* a prémium- és luxuscsoomagolások irányába specializálódott tovább, a *Mizse-pack* pedig a flexókapacitás fejlesztése mellett 2022-ben digitális címkenyomtatással bővített és új piacok felé is nyitott.

Jelentős technológiai fejlesztések történtek a *Color Packnál*, a *Prospektus Nyomdánál* és az *Alföldi Nyomdánál*. Miközben tehát régi nevek tűntek el, máshol új kapacitások épültek és új piacok nyíltak.

A CSOMAGOLÓIPARBAN NAGYOT MOZDULT A TŐKE

A *DS Smith* 2024-ben 34,4 millió eurós beruházási programot jelentett be Füzesabony, Nagykáta és Győr fejlesztésére, amely a vállalat közlése szerint több mint 40 százalékkal növeli magyarországi gyártókapacitását.

Közben a tulajdonosi háttér is megváltozott: *2025. január 31-én az International Paper lezárta a DS Smith felvásárlását*, mintegy 9,9 milliárd dolláros tranzakció keretében.

A *Gelbert Eco Printnél* ugyancsak jelentős nemzetközi kapcsolódás történt. A kínai YUTO 2026-ban megszerezte a magyar vállalat tulajdonának 60 százalékát, amely ezzel a csoport európai gyártó- és szolgáltatási hálózatának részévé vált.

A BESZÁLLÍTÓI OLDALON IS VÁLTOZTAK A NEVEK

A változás nem állt meg a nyomdák kapujában. Különleges helyet foglal el ebben a *Varga Flexo*, a hazai nyomdagépgyártás egyedülálló szereplője. A vállalat tulajdonosi szerkezete 2025 júliusában változott meg: Varga Dénes mellé társtulajdonosként belépett a magyar tulajdonú Pelican Csoport. A cél a technológiai fejlesztés és a nemzetközi növekedés gyorsítása.

A *Grafika Zrt.* esetében már 2016-ban jelentős tulajdonosi átrendeződés történt: az AB Volent megszerezte a társaság részvényeinek döntő többségét, amivel a Grafika és az IDAB tulajdonosi kör közel került egymáshoz.

Nemzetközi szinten ugyancsak koncentráldott a beszállítói háttér. A Kodak flexóüzletágából létrejött a *Miraclon*, az Agfa Offset Solutions *ECO3* néven folytatta, a *Komori* pedig megszerezte az MBO-t.

2026-ban a *HEIDELBERG* integrálta a manroland sheetfed életciklus-, szerviz- és alkatrészüzletágát, a kapcsolódó szellemi tulajdonnal, mintegy 35 piaci szervezettel és körülbelül hatszáz munkatárssal. A vállalat emellett megállapodott a POLAR teljes átvételéről: a gépek gyártását átveszi, fejlesztésüket saját szervezetébe integrálja.

Mindez azt mutatja, hogy a koncentráció nemcsak a nyomdák, hanem a teljes beszállítói lánc története is.

MÁS LETT A TÉRKÉP

Az elmúlt tíz év talán leginkább az *átrendeződés évtizedeként* írható le. A következő évek pedig azt mutatják majd meg, hogy a technológiai, piaci és szabályozási változások közepette kik és milyen irányban tudnak továbbfejlődni.

AHOGY ŐK LÁTJÁK

TÓTH GÁBOR

(NYPSZ , PNYME ügyvezető)

Ma már nem működik az a logika, hogy megvásárolunk egy új gépet, majd keresünk hozzá piacot. Először azt kell meghatározni, hogy mit szeretnénk gyártani, kinek és milyen piaci igényre, és csak ezt követően lehet kiválasztani a megfelelő technológiát. Nemcsak az a kérdés, hogy mit és hogyan gyártunk, hanem az is, hogy ezt mennyire hatékonyan, versenyképesen és megfelelő jövedelmezőség mellett tudjuk megtenni.

Nem értek egyet azzal a vélekedéssel, hogy a közepes méretű nyomdák szükségszerűen eltűnnek a piacról. A nagyvállalatok számára egy ötezer-tízezer példányos vagy speciálisabb munka sok esetben már nem kellően hatékony, míg a kisebb vállalkozások nem feltétlenül rendelkeznek az ilyen megrendelések teljesítéséhez szükséges technológiával, szakértelemmel vagy infrastruktúrával. A közepes méretű nyomdáknak tehát továbbra is megvan a helyük a piacon.

Nyomtatott termékekre a jövőben is szükség lesz, még akkor is, ha változik a termékstruktúra, és egyre nagyobb szerepet kapnak a digitális nyomtatási technológiák. Én inkább abban látok kockázatot, hogy az új technológiák kezelése egyre egyszerűbbé, a gyártási folyamat pedig egyre automatizáltabbá válik. Ennek természetesen komoly előnye, hogy enyhítheti a szakemberhiányból fakadó problémákat, ugyanakkor olyan vállalkozások számára is elérhetővé tesz bizonyos nyomtatási feladatokat, amelyek korábban ezeket külső nyomdai szolgáltatóknak adták ki.

Az üzleti és termelési folyamatok olyan mértékben gyorsulnak fel, hogy ma már nagyon rövid idő alatt komoly versenyhátrányba kerülhet egy vállalkozás. Meggyőződésem, hogy az egyik legnagyobb kockázat nem maga a technológiai változás, hanem az, ha a tulajdonos, az első számú vezető vagy a menedzsment nem tart lépést vele.

JAKUBÁSZ PÉTER

(HEIDELBERG Magyarország, ügyvezető igazgató)

Az elmúlt tíz év egyik legnagyobb változása, hogy a nyomdák egyre kevésbé önálló gépekben, és egyre inkább teljes termelési rendszerekben gondolkodnak. A nyomógép ma már csak egy eleme a workflow-nak, amelyhez a prepress, a szoftveres irányítás és a továbbfeldolgozás ugyanúgy hozzátartozik. Közben erősödött a specializáció is: egyre kevésbé az a cél, hogy egy nyomda „mindent tudjon”, sokkal inkább az, hogy egy jól meghatározott területen a lehető leghatékonyabban termeljen.

A jelenlegi magyar piacon nem egyszerű viszszaesést, hanem átrendeződést látunk. Az általunk mérhető, mintegy nyolcvan hazai nyomdánál nem tapasztalunk nyomatszám-csökkenést, sőt kisebb növekedés is érzékelhető. Inkább az rajzolódik ki, hogy a munkák a régebbi, kevésbé hatékony technológiával dolgozó üzemektől a korszerűbb, nagyobb termelékenységgű nyomdák felé mozdulnak. A papírfelhasználás tonnában csökkenhet, miközben az ívszám kevésbé változik, mert a megrendelők könnyebb hordozók felé mennek.

A jövőt elsősorban a hatékonyság, a specializáció és az adatok tudatos használata határozhatja meg. Nem feltétlenül több gépre lesz szükség, hanem jobban kihasznált, egymással összehangolt technológiára. Egyre fontosabb lesz pontosan tudni, milyen munkák illenek az adott üzemhez, mit érdemes standardizálni, és hogyan lehet a rendelkezésre álló termelési adatokat valódi döntési eszközzé tenni. Hosszabb távon a piac szerkezete is tovább változhat: a nagyobb, hatékony szereplők erősödhetnek, a kicsik még kisebbek lehetnek, ezzel együtt a közepes cégek eltűnhetnek.

SZENTENDREI ZOLTÁN

A magyar nyomdák egyik problémája, hogy mindenki ragaszkodik a „mindent gyártokhoz”. Minden ott van, minden gépet megtartunk arra az esetre, ha egyszer szükség lenne rá. Csakhogy így nagyon nehéz igazán hatékonyan termelni.

Bizonyos termékeknél a szabványosítás óriási hatékonyságjavulást hozhat. Ha ugyanazon a méreten, ugyanazon a szerszámon több munkát össze lehet gyűjteni, sokkal kevesebb a beigazítás és az állásidő. Az egyedi mindig sokba fog kerülni.

A nyomdaipar ráadásul nagyon bérérzékeny. Ha ugyanazt a terméket nagyjából ugyanolyan technológiával és ugyanolyan hatékonysággal

több helyen is elő lehet állítani, akkor előnybe kerül az, ahol alacsonyabb a munkabér. Nálunk ezért különösen fontos minden olyan tartalékot kivenni a termelésből, amely rontja a hatékonyságot.

Szerintem annak van jövője, aki vagy valamilyen specialitást tud, amit kevesen, vagy nagyon pontosan kijelöli, mit gyárt, és abban elképesztően hatékony. Nem lehet mindenben egyszerre jónak lenni.

És ott van a generációváltás is. Ötvenévesen még nem azon gondolkodik az ember, hogy meddig csinálja. Hatvan fölött viszont már elkezd nézni, hogy kinek lehet átadni. Ha van következő generáció, amelyik át tudja és át is akarja venni a vállalkozást, arra lehet tovább építeni. Ha nincs, egy jól működő cég jövője is kérdésessé válhat.

GELLÉR RÓBERT

Szerintem a nemzetközi versenyhez van egy minimum nagyság: egy bizonyos szint felett vagy össze kell fogni, vagy össze kell olvadni.

Ettől még a kisebb, rugalmas cégeknek is megmarad a helyük. A nagyok hatékonyan gyártanak nagy szériákat, de a kisebb, speciális feladatokat nehezebben oldják meg.

A nagy szériákat hatékonyan kell gyártani, de közben megoldást kell tudni adni az egyedi igényekre is.

Az európai szabályozás sok pluszfeladatot és költséget jelent, ugyanakkor annak, aki felkészül és megfelel ezeknek az elvárásoknak, versenyelőnyt is adhat. A jövőben szerintem egyszerre kell megfelelő méret, hatékonyság és rugalmasság.

UNGER TAMÁS

(Doneck Pronat Kft., ügyvezető)

Egyszerre igaz, hogy egyre többet kell tudnia a csomagolásnak, egyre speciálisabb igényeket kell kielégítenie, miközben olcsóbban kellene előállítani és eladni. Festékes oldalról különösen így van.

Ma már olyan csomagolásokhoz kell festéket fejlesztenünk, melyeket a fagyasztó után rögtön zacskóban forró vízbe tesznek. Ugyanannak a csomagolásnak kell kibírnia a mínusz 16 °C-ot, majd akár a 80-at is úgy, hogy a festék, a védőlakk és a teljes rendszer megőrizze a tulajdonságait, a nyomtat nem változhat, nem sárgulhat. Mindezt egyre olcsóbban, miközben minden újabb elvárás új műszaki problémát is hoz magával.

A marketing új elvárásokat támaszt. Kis szériák, változó tartalom, különleges effektusok, egyedi

megoldások kellenek. A piac és a termelés érdeke nincs összhangban, egyre több változatot és egyediséget kér, miközben ezek a gyártás hatékonyságával sokszor éppen ellentétes irányba mutatnak.

Az elmúlt tíz-húsz évben nagyon sok nyomógépet telepítettek egész Európában, de különösen Kelet-Közép-Európában. A valós piaci igény nélküli kapacitás növelés alapvetően változtatja meg a piacot. Ha valami különlegeset gyártasz, akkor nem az árral versenyzel.

KÁNYÁSI LÁSZLÓ

(ScrollMax, ügyvezető igazgató)

Véleményem szerint az elmúlt évtizedben a piac telítődött a kínálati oldalon, így a megrendelők nem csak az árak tekintetében, hanem egyre inkább az ügyfélművelés vonatkozásában és a minőségi elvárásokban is versenyeztetni kezdték beszállítóikat.

A mi szemüvegünkön keresztül észlelhető legnagyobb kihívások, amivel az ágazat küzd az a digitalizáció és az ahhoz szükséges szemléletváltás, valamint a szakemberek utánpótlása. Több remek példa áll már most is a szemlélődők előtt az utánpótlás kinevelésének támogatására, de mivel ez hosszabb távú befektetés és elköteleződést igényel, talán kevesebben csatlakoznak a kellelénél az ilyen irányú törekvésekhez.

A digitalizáció tekintetében a „hogyan” még mindig sokak számára kérdésesnek tűnik. A felismerés és az igény gyakran hamar megszületik, de az eszközök hiánya és a változtatással szembeni ellenállás letöri a motivációt.

A digitalizációs elvárások és az innovációs nyomás, meglátásom szerint az adaptációra képes és hajlandó ipari szereplők életében, mégha kicsit kényszeredett módon is, de minőségi változást hozhatnak.

Viszont résen kell lenni; a technológia a történelem során még soha nem változott ilyen iramban, valójában már most is mesterségesen lassított ütemben száguld. Az élet minden területére jellemző napjainkban, hogy heti rendszerességgel kell olyan lehetőségekkel szembesülnünk, amikkel korábban nem is találkozhattunk – a döntéshozáshoz, az út kiválasztásához pedig naprakész tájékozottsággal kell rendelkezni, hogy a megfelelő vonatra szállhassunk fel.

Abban biztos vagyok, hogy helytállni egyszerűbb nem lesz, de a nyomdaipar még mindig menő és szerintem az is marad.